Verslaglegging en documentatie

Conferentie 3 september 2013

Inhoud Pag.

1. Programma 3 september 3
2. Opening dagvoorzitter Bep Holla 4
3. Lezing Christine Béhair 5
4. Doelstelling conferentie Bindkracht 3 september 2013 8
5. Lezing Kristel Driessens 9
6. Impressie conferentie 12
7. Workshopverslagen 14
   - Kinderen en armoede 14
   - Armoede en Sociaal Isolement 19
   - Werkende armen 21
   - Schuldhulpverlening 23
8. Plenair verslag conferentie 26
9. Info materialen 28

1. Dagprogramma

12.00 u. Inschrijving
Ontvangst met koffie / broodje

13.00 u. Welkom door de dagvoorzitter mevr. B. Holla

13.05 u. Introductie thema armoede door mevr. Chr. Béhain
ATD-Vierde Wereld beweging

13.15 u. Achtergrond en doelstelling van de conferentie
(dhr. H.v.d. Bosch / dhr. P. Linders v.d. werkgroep Bindkracht)

13.20 u. Lezing door mevr. K. Driessens (K. de Grote Hogeschool Antwerpen)
over armoede en (de ontwikkeling van) de methode 'bindkracht'

13.50 u. Introductie workshops

14.00 – 15.00 u. 1e ronde workshop
Thema 1 (geel)
Kinderen en armoede (o.l.v. mevr. R.v.Nistelrooij / st. De Vonk Tilburg)
Thema 2 (paars)
Armoede en sociaal isolement (o.l.v. dhr. R. Janssen / Weth. Peel & Maas)
Thema 3 (bruin)
Werkende armen (o.l.v. dhr. H. Vossen / Dienst Kerk & Samenleving R.mond)
Thema 4 (wit)
Schuldhulpverlening (o.l.v. mevr. J.Schreurs / exp.consuminderen,Maastricht)

15.00 u. Pauze

15.30 – 16.30 u. 2e ronde workshop

16.30 u. Plenair gedeelte m.b.t. resultaten en afspraken
Afsluitend woord wethouder R.Testroote

17.00 u. Lied over de Armoede (toneelgroep o.l.v. mevr. K. Korenbrits)

17.10 u. Afsluitend dankwoord dagvoorzitter
aansluitend informeel samenzijn met een drankje.

2. Werkconferentie Bindkracht

Openingswoord dagvoorzitter Bep Holla

Er komt in de samenleving een heleboel op ons af. Nu moet er weer 6 miljard extra bezuinigd worden. Op wat voor manier gaan we dat merken in ons dagelijks leven? Hoe gaan we om met alles wat er op ons af komt?

Armoede is nog steeds een schande, er klopt geen barst van. Steeds wordt het opnieuw uitgevonden en telkenmale wordt de ernst aangetoond. Maar helpen doet het weinig. Hoe hou je het gevecht vol?

Enkele citaten:

"De nood neemt toe. Dat zie ik aan de ouderen waar ik mee te maken krijg, en dat ondervind ik ook in mijn eigen portemonnee. Vorig jaar had ik nog 33 euro per week te besteden. Dat haal ik niet meer." *Mirjam, hulpverlener en ervaringsdeskundige*

"Het betekent veel voor kinderen als ze eens gewoon een ijsje op straat kunnen kopen. Of een keer gaan zwemmen. Meestal kan dat niet." *Samira, werkzoekende*

Met een overheid die zich steeds meer terugtrekt en zegt dat mensen hun ‘eigen kracht’ moeten gebruiken, ontstaan er misschien nieuwe kansen.

Maar daar kun je wel wat creativiteit bij gebruiken.

Zelf de handen aan de ploeg slaan, mensen opzoeken, samen oplossingen zoeken, pijn verzachten, dat is de opdracht waar we ook hier vandaag voor staan.

Onze werkconferentie Bindkracht kan een aanzet zijn om mee te helpen armoede uit te sluiten te beginnen uit Venlo.

Dat dát lukt, dat we deze creativiteit vandaag samen ontdekken, wens ik ons allen van harte toe.

3. Inleiding van Christine Béhain

Vertegenwoordiging ATD Vierde Wereld

5 items zijn belangrijk als wij een solidaire samenleving willen opbouwen.

Maar allereerst wil ik jullie bedanken dat ik namens ATD Vierde Wereld hier in deze gelegenheid het woord mag nemen. Toen ik de test van jullie week las, ben ik onder de indruk geweest van jullie wil om niet OVER de mensen maar MET de mensen die zelf onder armoede lijden praten. Dat is de kern.
Anders kunnen we van alles bedenken, maar als het niet met de mensen zelf gecheckt wordt, loopt men het risico dat het mooi bedacht wordt maar dat er geen resultaat oplevert.
En jullie schrijven ook dat jullie resultaten willen bereiken. Dat is terecht! Maar wie "resultaat" zegt, zegt ook "criteria" om de resultaten te kunnen tonen, zelf deze criteria zouden met ervaringsdeskundigen bedacht moeten worden.

5 items zijn belangrijk als wij een solidaire samenleving willen opbouwen.

Maar eerst wil ik voorbeelden uit de praktijk vertellen. Voorbeelden van wat we niet willen.

Twee weken geleden hebben we een zomer forum georganiseerd. Dat is een trainingsweek met ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede, waar iedereen mee verantwoordelijk is, de een is goed met theater, de ander met zingen, de ander met de keuken, iedereen tijdens zo'n week heeft zijn plaats. Wij hebben de verslagen van onze FORUMbijeenkomsten van dit jaar herlezen. Met als opdracht om situaties te benoemen die onaanvaardbaar zijn. Ik wil jullie bij deze een verslag maken van deze drie situaties. Een van onze conclusie tijdens ons zomerforum, is het belang om nog beter doorvragen om de situaties beter te kunnen schetsen. Dat gaan we nog doen. Ik vond het toch belangrijk om dit alvast met jullie te delen. Dat laat ook zien hoe belangrijk een integraal aanpak is, en hoe iemand in een negatieve spiraal kan verkeren.

Geen woning – geen adres – geen uitkering…

Iemand heeft geen woning meer. Hij wordt gestuurd naar een camping als verblijf plaats. Maar dat is een recreatie camping. Dat wordt niet herkend als een permanente woning. Dat betekent dat het adres van de persoon niet herkend wordt door de sociale dienst. Hij kan dus geen uitkering krijgen. Omdat hij geen permanent adres heeft, heeft hij dus geen inkomen, dus ook geen ziektekosten verzekering. Ik moet ook zijn identiteitsbewijs opnieuw maken, maar zonder adres wordt het een vicieuze cirkel. Dit verschijnsel heet de "spookburgers", mensen die Nederlanders zijn, maar die niet erkend word als verblijven in Nederland. Dat betekend dat deze mensen ook geen AOW opbouwen voor hun pensioen.

De persoon die deze ervaring heeft zit in de voorbereidingsgroep om een evenement te organiseren voor de 40 jaar van de boerderij 't Zwervel van ATD Vierde Wereld.

Verplicht sparen zonder het weten

Iemand heeft een budget beheer. Eerst moet je uitleggen waarom je je eigen geld wil gebruiken. En daarna moet je nog de bonnetjes geven voor de uitgaven. "*De Gemeente behandelt ons als kleine kinderen*!". Soms zetten sommige gemeente een spaarbeleid op voor mensen met een bijstandsuitkering. Het geld wordt dan automatisch achtergehouden. "Ik ben nu schuldenvrij, en ik krijg even goed maar 50 euro in de week. Dat is net zo veel toen ik de schulden moest afbetalen." Deze persoon heeft gemerkt dat ze veel geld op haar rekening had toen zij naar een andere gemeente ging verhuizen!
Op zijn minst moeten de mensen geïnformeerd zijn. Een vrouw zei dan : en een jaaroverzicht krijgen van zijn geld!

De mensen die deze ervaring hebben zaten in de cateringploeg van het zomerforum, ze hebben meegeholpen voor boodschappen, menu, en het eten voor een groep van 14 mensen tijdens 5 dagen!

Schending van privacy

Zal ik u nu het verhaal van Peter vertellen. Met het overlijden van zijn vader. Het is te moeilijk voor hem om zijn administratie in orde te krijgen. Hij krijgt zijn woning en zijn baan kwijt. Hij komt dan bij Legers des Hels terecht. Hij krijgt een maatschappelijke werker. Een goed traject is op gang gezet. Maar die werkster is van baan veranderd. Peter krijgt daarna een mentor. Deze mentor opent de post zonder toestemming van Peter. Peter probeert zijn recht op privacy te beschermen, maar zijn mentor zegt dan tegen hem dat hij "niet wil meewerken".
Toch wil hij voor zijn rechten op te komen. Hij gaat dan naar de politie. Maar de politie zegt tegen hem dat ze niks kunnen doen, en dat er meer klachten zouden zijn om iets te kunnen doen.
Na een schending van zijn recht op privacy voelt hij zich niet serieus genomen, en zijn recht op "gelijke behandeling" is ook niet gerespecteerd.

Peter neemt deel aan de Vierde Wereld FORUMdagen en is ook een acteur van een toneelgroep.

Eigen kracht en zelfredzaamheid zijn belangrijke items, maar nog belangrijker is te zien wat mensen zelf al doen om te overleven! En dat de solidariteit niet beschadigd wordt omdat er een zelfredzaamheid beleid is. In een stad, was een ex dakloos door de sociale recherche aangehouden omdat hij eten gaf aan iemand die onder een brug sliep. Zijn daad werd beschouwd als een "orde verstoring"!

Dat zijn geen leuke voorbeelden dat ik heb verteld, helaas zijn ze heel actueel. Maar het mooie daarvan is dat wij iets aan kunnen doen. 5 items zijn centraal als wij voor een solidaire samenleving willen werken:

5 items zijn belangrijk als wij een solidaire samenleving willen opbouwen

1) Gelijkwaardigheid –
2) Gelijke behandeling
3) Een respectvolle bejegening,
4) Niemand vergeten en het vertrouw opnieuw opbouwen. Op zoek gaan naar degene die zich verstopt achter dichte gordijnen, en vertrouw opbouwen,
5) Mensen die zelf armoede uit ervaring kennen als partners beschouwen om MET hun een beleid op te stellen. Dat vraagt tijd en investering, dat gebeurt niet in een keer, maar dat is de enige een bewuste keuze op lange termijn.

Bindkracht is de naam van jullie werkgroep. Volgende maand op 17 oktober vieren wij de Werelddag van Verzet tegen extreme armoede. Joseph Wresinski “Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven worden de rechten van de mens geschonden wij zijn verplicht ons te verenigen om die rechten te doen eerbiedigen.”

4. Doelstelling Conferentie

Door H. v.d. Bosch en P.Linders / leden Werkgroep Bindkracht

5. Lezing Kristel Driessens

BIND-KRACHT

- Centrale kenmerken van leven in armoede
  VERBINTENISPROBLEMATIEK
  AFHANKELIJKHEID
- Armoedebestrijding
  VERBINDEND en VERSTERKEND
  werken in dialoog

BIND-KRACHT

Def. Van Armoedebestrijding
(aanvulling Van Regenmortel)

'Deze kloof kan enkel worden overbrugd wanneer de samenleving een appèl doet op het psychologisch kapitaal van personen in armoede en van hun omgeving. De samenleving maakt daarbij ook de economische, sociale en culturele kapitaalvormen voor hen toegankelijk. Zo krijgt iedereen gelijke kansen op niet-kwetsende sociale en maatschappelijke interacties en op waardevolle bindingen met zichzelf, de anderen, de maatschappij en de toekomst.'

BIND-KRACHT

De Bind-Krachtvisie op armoedebestrijding

- **Krachtgericht en integraal** werken
- **Structureel** werken aan een sociaal rechtvaardige samenleving
- Via **dialoog en participatie**
- In **relationele gelijkwaardigheid** met mensen in armoede
- Vanuit een geloof in de **kracht van diversiteit**

BIND-KRACHT

Krachtgerichte hulpverlening werkt verbindend

veerkracht eigen drijfveren positieve ervaringen
competenties krachten

versterking van zelfbeeld

BIND-KRACHT

vertrouwen samen op weg erkenning en respect
betekenis verantwoordelijkheid greep

Verbindend werken is versterkend en autonomieverhogend

BIND-KRACHT

Het krachten-model van Rapp

BIND-KRACHT

Kenmerken van een kansenbiedende niche

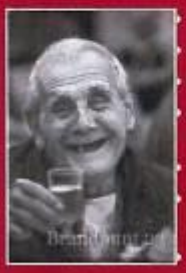

- Geen stigmatisering
- Aandacht voor gehele persoon
- Fysiek veilig en sociaal gewaardeerd
- Eigen capaciteiten kunnen inzetten en ontwikkelen
- Tot medezeggenschap uitnodigt
- Verbinding krijgen en actief burger kunnen zijn
- Toegang tot andere niches

BIND-KRACHT

Een participatief hulpverleningsproces vanuit een krachtgerichte basishouding

1. Een eerste, warm onthaal
2. Exploreren en basisrechten herstellen
3. Werken aan rust en stabiliteit en komen tot gedeelde inzichten
   - opbouw van vertrouwen
   - Invoegen en toevoegen
4. Samen op weg naar duurzame resultaten
5. Samen zorgvuldig afronden en afscheid nemen ruimte voor nazorg

BIND-KRACHT

Krachtgericht groepswerk

- Schaamte overstijgen en pijn delen - ontschuldigen
- Sociaal netwerk verruimen
- Rustmoment vinden
- Kennis delen en verruimen
- Kritisch bewustworden van maatschappelijke uitsluiting
- Verleden hertekenen door krachtenbril
- Groeiende zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid
- Medezeggenschap
- beleidswerk

BIND-KRACHT

Ruimte voor maatschappelijk engagement
De kracht van (vrijwilligers)werk

- **sociale contacten - uit isolement**
- **zinvolle bezigheid en tijdsstructurering**
- **kansen op bijleren - zicht op eigen mogelijkheden**
- **zelfontplooiing en meer zelfvertrouwen**
- **erkenning en waardering**
- **bron van zingeving, engagement bij gemeenschappelijk project, zinvolle bijdrage aan samenleving**
- **ervaringen van actorschap, invloed**
- **zorg dragen voor anderen, kunnen en mogen geven**

BIND-KRACHT

'What people can do and be is in turn contingent on having competencies and opportunities. Opportunities are provided by social environments. To ensure capability, social circumstances must offer opportunities for individual competency to be developed and exercised... individual development is contingent of supportive social environment (Amartya Sen)

BIND-KRACHT

Contact:
Bind-Kracht
Expertisecentrum Krachtgericht Sociaal Werk
Karel de Grote Hogeschool – Brusselstraat 23
B-2018 Antwerpen
België

www.bindkracht.be

BIND-KRACHT

Karel de Grote-Hogeschool

HIVA K.U.LEUVEN

Veel succes met Bind-Kracht !!

cera

Met steun van de Vlaamse overheid

6. Impressie Conferentie

7. Verslaglegging Workshops

Workshop 1 'Kinderen en Armoede'

Aan de hand van een inleidend verhaal op schrift, het "Venloos Pact" (zie bijlage), zijn een aantal instrumenten geïnventariseerd in beide sessies. De instrumenten hadden betrekking op:

a. Visie op armoede,
b. Participatie in de hele breedte
c. Hulpverlening aan arme gezinnen, en
d. Burger- en wijkinitiatieven.

De inleidster(Ria van Nistelrooij) heeft op grond van de gegeven reacties onderstaand overzicht opgesteld.

Sociaal isolement doorbreken
Allereerst komt naar voren dat veel arme ouders en kinderen en jongeren in een sociaal isolement zitten. Enkele voorstellen: groepjes vormen van arme ouders. Bijvoorbeeld samen koken, budgetteren.
Voor ouder zelf: Je afvragen: wat heb ik al aan contacten? Ook zou je meer gebruik kunnen maken van sociale media. Plekken creëren waar mensen elkaar ontmoeten, waar ze veilig zijn. (Niches). Maak een vangnet voor jongeren met bv. Wajong die overal buiten vallen. Initiatieven die er al zijn: Blutte Ouders Samen Sterk (BOSS).
Het Zelfregiecentrum.

Organisaties signaleren en werken samen
Instellingen als JSF en JCF signaleren gemakkelijk ook andere problemen. Zorgteams pakken het op en de school houdt er rekening mee. Er ontstaat een keten. Ook de wijkagent en jeugdzorg inschakelen.
Meer bekend maken welke voorzieningen er zijn. JSF en JCF nog lang niet overal bekend! Ook de Algemene Hulpdienst kent niet iedereen. Sleutelfiguren, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen, kunnen een belangrijke rol spelen. Ontlasten van eenoudergezinnen.

Bewustwording op scholen
Op scholen is vaak geen aandacht voor armoede. Je voelt je vaak alleen als kind of als ouder. Bespreekbaar maken van dure schoolreizen. Londen kost €260,-.
Er zouden lespakketten moeten komen over armoede, aandacht voor financiële opvoeding. Een vertrouwenspersoon op school kent de kinderen die het betreft. Leerkrachten moeten beter communiceren met de kinderen. Bespreekbaar maken in de klas. Oordelen los laten. Mijn zoon is een 'alleener'. Hij mist de aansluiting. Ervaren wat armoede is in lessen sociale vaardigheid. De kracht van de kinderen zelf gebruiken.
Internet voor alle kinderen en jongeren toegankelijk maken. Is het gratis in de Bieb?

Voorzieningen
De gemeente monitort arme gezinnen. Je kunt ook aan mensen zelf vragen wat ze nodig hebben met huisbezoeken. Voorzieningen als JSF en JCF zijn niet bij iedereen bekend ondanks de schoolgids. Ook de huizen in de wijk bieden kansen, ook om voorzieningen beter bekend te maken. Je kunt mensen zelf vragen wat ze nodig hebben. Door bijvoorbeeld huisbezoeken.
Noodfonds Algemene Hulpdienst is niet bij iedereen bekend.

Respect en begrip
Er zijn nog veel vooroordelen. Er is lang niet altijd begrip. Heeft met beeldvorming te maken. Wederzijds, van cliënten naar dienstverleners en omgekeerd. Er is een kloof. Er zijn veel vooroordelen er is veel onwetendheid over en weer. Landelijk zou er meer aan voorlichting over armoede gedaan moeten worden.

Creatief zijn
De huizen in de wijk snel van de grond krijgen. Hier kunnen allerlei ideeën ontstaan en ontmoetingen plaatsvinden.

Wanneer we de gewenste uitkomsten in acht nemen moeten we de preventie en samenwerking in de mogelijk nieuwe aanpak centraal stellen.
Op grond hiervan komen de Werkgroepleden tot de volgende te concretiseren afspraken:

1. *Vorm een vangnet voor kinderen en ouders in armoede*

Verbreek het isolement van kinderen en ouders in armoede. Gebruik de sociale media in het geval van de jongeren en de ouders.
GGD, Centrum voor Jeugd en Gezin, Proteion, school/scholen, wijkagent, JFS en JCF, ambtenaar schoolverzuim en anderen moeten met elkaar samenwerken om preventie mogelijk te maken. Mogelijk kan dit door de vorming van een buurt- of wijknetwerk waarin periodiek overleg plaats vindt tussen de hierboven genoemde organisaties c.q. personen. Om dit te kunnen realiseren dient respect voor de mens in armoede centraal te staan net zoals het achterwege laten van de schuldvraag, met ander woorden: laat het oordelen los.
Preventie staat in deze benadering dus op de voorgrond aangezien voorkomen beter is dan genezen. Maar in de vormgeving van het vangnet dient de broodnodige aandacht besteed te worden het herwinnen van het zelfvertrouwen, de eigenwaarde en de zelfredzaamheid (zie ook onder 3).

2. *Bundel de creativiteit in buurt en wijk*

Burgerinitiatieven verzanden nog al eens in bureaucratie. Juist in het kader van de ‘kanteling’ moet het mogelijk zijn burgerinitiatieven tot bloei te laten komen. Scholen kunnen een zeer belangrijke rol vervullen wanneer ouders kunnen terugvallen op sleutelfiguren dan wel leiders van een zorgteam. Ook kan de school een belangrijke rol spelen in de bewustwording van wat armoede inhoudt en hoe je anderen buiten sluit. Een voorbeeld biedt in deze het samenwerkingsproject met Krefeld (Regenbogenschule). Er bestaan talloze voorbeelden in Nederland en in onze buurlanden van projecten waarin de creativiteit van een buurt of wijk gebundeld is. Voor elke buurt of wijk bestaan er andere mogelijkheden gelet op de samenstelling van de wijk en de fysieke vormgeving en/of omgeving.

3. *Bevorder een andere attitude*

Laat de oordelen los en benader mensen zonder (voor)oordeel, in ieder geval ook met respect. Zorg voor een betere communicatie. Sluit mensen niet uit, ook niet door je lichaamstaal. Want zo creëer je de 'alleener'. Maak veel duidelijker kenbaar wie op welke manier nog kan rekenen op hulp van de overheid. Voor het overige zullen particuliere initiatieven (bestaand en nieuw) moeten zorgen voor een buurt/wijk zonder buitensluitingen. Ontzorg dus ook, gezamenlijk indien nodig, een gezin met problemen in plaats van de zorgen te laten toenemen. Laat de gemeente een Noodfonds vormen waarin particuliere organisaties geld storten om acute noden op te lossen.

4. *Stedelijk en landelijk aanspreekpunt.*

Naast het ontwikkelen van oplossingen op wijk- en buurtniveau zijn er ook stedelijke en landelijke aanspreekpunten nodig. Zo bieden het JSF en JCF een stedelijk aanspreekpunt. Hetzelfde geldt voor de GTR. Maar voor de uitvoering van het Noodfonds zou het gemeentebestuur ook garant kunnen door voor de hele stad de coördinator van het Noodfonds te betalen. En bestaande stedelijke voorzieningen die boven het wijk- en buurtniveau uitstijgen mogen niet verdwijnen. Landelijke aanspreekpunten zullen meer bekendheid moeten krijgen.

De volgende personen zullen namens hun organisatie deelnemen aan de in te stellen werkgroep:

1. Marlies v.d. Venis (Leger des Heils)
2. Riet Goossens (Gemeente / Jeugd & Cultuurfonds)
3. Bettine Arink (Centrum Jeugd en Gezin)
4. Ria Weijers (Colorfull me)
5. Belinda Augustinus (St.Nicolaasactie)
6. Henk Brauer (fract.vrz. Venllokaal)
7. Therese Krop (Thuisbegeleiding Proteion)
8. Andrea Thönnissen
9. Betsie Steijvers (CR-WIZ / evt. na nader beraad)
10. Iemand van 't Groenewold Jonge Moedergroep
11. Pieter Beerens (VIB)
12. Piet Linders (Groenewold)

Voor advies / contactpersoon opgegeven:

1. Yvonne v. Herpen (Wel.kom)
2. Peter Verhoeckx (oud-intermediair namens basisschool De Meule in Venlo en oud-intermediair voor Sportfonds namens BS-groep Kerobei)

In de workshop werd gebruik gemaakt van een zgn. 'Venloos Pact' . U treft dit pact als bijlage aan.

Het ‘Venloos Pact’

Het is het jaar 2020. In Venlo kijken ze tevreden terug. Sinds 2013 is er veel ten goede veranderd voor kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen. De gemeente, maatschappelijke organisaties en burgers hebben de intentie uitgesproken dat in Venlo geen enkel kind uitgesloten wordt en volop toekomstkansen krijgt. De gemeente heeft nauwkeurig zicht op deze groep. Ze monitort de 3500 kinderen en jongeren die het betreft. Er is een sluitend geheel van voorzieningen. Een participatieregeling die alle kinderen de gelegenheid geeft bij een sportclub of vereniging te kunnen, zwemlesvergoedingen, een vast bedrag voor indirecte schoolkosten en een pc regeling. Nee Venlose kinderen mogen niets te kort komen. Natuurlijk zijn er wel eens ouders die er een potje van maken, met budgetteren bijvoorbeeld, maar de kinderen mogen daar niet de dupe van worden. Desnoods wordt het geld voor de sportclub of het schoolreisje direct overgemaakt. Er zijn korte lijntjes met het Jeugdsportfonds en met Stichting Leergeld. Daar kunnen als nodig een fiets of voetbalschoenen van betaald worden. De gemeente heeft nauwlettend zicht op de 200 gezinnen waarin de kinderen extra risico lopen omdat er sprake is van meerdere problemen. Daarover bekommeren zich integrale teams van het maatschappelijk werk, het centrum jeugd en gezin en de gemeente. Waar nodig worden andere disciplines ingezet en er zijn korte lijntjes naar de bijzondere bijstand en de schuldhulpverlening. Maar ook bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar en de wijkagent maken onderdeel uit van het netwerk, want jongeren in Venlo krijgen niet de kans te spijbelen of voortijdig van school te gaan. Op scholen hebben ze bewustzijnsprojecten rondom armoede en worden in samenwerking met het centrum voor Jeugd en Gezin en de GGD voorlichtings- en praatbijeenkomsten voor ouders gegeven over goedkoop en lekker koken en omgaan met weinig geld. Ja in Venlo hebben ze het goed voor elkaar. In het pact staat ook de erkenning dat arme ouders steun verdienen, dat ze het niet alleen hoeven doen. Er wordt uitgegaan van vertrouwen, niet van wantrouwen. De ambtenaren van het zorgloket en de WMO hebben een speciale training armoedesignalering gevolgd. Er is ook speciale gezant aangesteld die medewerkers coacht op armoedesignalering en communicatie. In Venlo snappen ze dat je als ouders steeds de keus moet maken uit dingen die allemaal nodig zijn. De telefoonrekening betalen of een winterjas voor de jongste. De ouderbijdrage voldoen of de deurwaarder €50,- geven. Keuzes die geen keuzes zijn. Niet alleen de overheid, ook de burgers in Venlo hebben compassie voor medestadgenoten die het minder goed getroffen hebben en hun kinderen. Er is een platform van diverse maatschappelijke en kerkelijke organisaties waarin ook ervaringsdeskundigen zitting hebben. Daaruit worden diverse initiatieven ontwikkeld. De Voedselbank, de Kledingbank en de Ruilwinkel zijn bij het platform ondergebracht. Medewerkers daar fungeren als antennes, om te kijken waar extra hulp nodig is. Er is ook een Maatjesproject opgezet en een Project SchuldHulpMaatje. Er is een noodfonds dat voorziet in acute nood. Met Kerst krijgen de arme gezinnen iets extra’s. Daarvoor zijn dan weer de serviceclubs verantwoordelijk. Het gaat in goede harmonie. De plaatselijke Rabobank wil nog wel eens iets extra’s doen, zoals een speeldag in de herfstvakantie en ook hebben ze de volkstuin gefinancierd. Dit was weer een initiatief van arme gezinnen zelf. Gemeenten en organisaties zorgen er ook voor dat er speciaal in de wijken waar veel arme gezinnen wonen, goede speelvoorzieningen en trapveldjes zijn. Het is er schoon en veilig en er zijn gratis activiteiten op het wijkpunt. Daar is ook een internetcafé en een muziekatelier voor jongeren. Deze ideeën kwamen van de jongerenraad die in Venlo een aardige vinger in de pap heeft. Nee, laat Venlo maar los. De jeugd heeft daar de toekomst!

Instrumenten ten behoeve van Kinderen en Jongeren in Armoede

Instrumenten	**Voldoende aanwezig in Venlo? Toereikend? Wat is nodig?**
A. Visie op armoede 1. De Kanteling als Kans! 2. Integraal beleid voor kinderen 3. Armoede Effect Rapportage 4. Beleidsmedewerkers en politici leren armoede signaleren 5. Beleidsmedewerkers leren armoede-mechanismen kennen	
B. Participatie in de hele breedte 1. Monitoren van arme gezinnen 2. Niet gebruik tegen gaan 3. Speciaal minimabeleid voor kinderen: a. Sociaal cultureel b. Schoolkosten c. Vervoer d. Pc.en internet 4. Samenwerken met Stichting eergeld, JSF en JCF	
C. Hulpverlening aan arme gezinnen 1. Samenwerken met ketenpartners 2. Voortijdig schoolverlaten voor-komen 3. Bewustwording op scholen 4. Korte lijntjes naar Bijzondere Bijstand 5. Korte lijntjes naar Schuldhulpverlening 6. Versterken van het gezin	
D. Burger- en wijkinitiatieven 1. Breed platform van burgers die initiatieven neemt 2. Noodfonds instellen 3. Vrijwilligersorganisaties die goed samen werken! 4. Veilige leefomgeving 5. Speelveldjes en wijk ontmoetings-plekken voor jongeren	

(Copyright Stichting de Vonk Tilburg. Behorende bij de workshop 'Kinderen en Armoede' Conferentie 'Samen Armoede Uitsluiten' Venlo. 3 september 2013)

Workshop 2 "armoede en sociaal isolement"

De deelnemers kregen de opdracht om in kleine groepjes van drie en vier man te bespreken wat ze zelf kunnen doen aan armoede en sociaal isolement. Wat is je droom om armoede en sociaal isolement uit te sluiten en wat gaan we nu doen om dat te bereiken.

De volgende punten zijn genoemd:

- Zet de deur open voor een ander, minder individualisme. Verbeter de wereld, begin bij jezelf.
- Zorg voor bewustwording.
- Geen kopen op afbetaling.
- Ga mensen opzoeken, nodig ze uit. Alleen de deur openzetten is niet voldoende.
- Werk het stigma op armoede weg.
- Breid projecten voor bijvoorbeeld 55+ uit. Er zijn verzuilde verenigingen, beter om breder te organiseren.
- Kwaliteiten bij mensen erkennen, spreek talenten aan. Iedereen is ergens goed in.
- Meer aandacht voor activiteiten die georganiseerd worden, door reclame (zijn hier websites voor?)
- Netwerk opbouwen
- Zorg voor 1 contactpersoon, niet steeds verschillende personen die zich ermee bemoeien.
- Minder strenge controle zodat je uitkering geen gevaar loopt als je steeds samen met de buurman eet. Meer vertrouwen in plaats van wantrouwen.
- Huis van de wijk als uitvalbasis, uit isolement halen. Als je mensen kent, leer je problemen kennen en kun je er wat aan doen.
- Luisterend oor in een centrale ruimte (van bijv. flat), leidt tot persoonlijk contact.
- Mensen met elkaar verbinden, gebruik maken van andere organisaties. Ben laagdrempelig en help mensen over de drempel.
- Leg contact, luister beter.
- In Tilburg is er een project 'Kom uit je huisje'. Dit is een huiskamerproject. In Venlo-Noord gaat het Leger des Heils iets soortgelijks doen.
- Verbind verschillende groepen in de samenleving, laat normen en waarden samensmelten.
- Voorkom anonimiteit. Het huis van de wijk moet de ontmoetingsplek worden.
- Leer met name jongeren omgaan met geld.
- Zorg voor een laagdrempelige inloop waar mensen met vragen terecht kunnen maar ook voor een kopje koffie en een luisterend oor.
- Sleutelfiguren in belangrijk om achter de voordeur te komen en kunnen binden met andere organisaties.
- Actie deuren open.

Wat gaan we doen?

- Lise Donné gaat een afspraak maken met alle mensen die een ontmoetingsplek hebben. Hoe kunnen deze ontmoetingsplekken uitgebreid worden? De volgende deelnemers hebben zich ter plekke aangemeld: Jan Lamers i.v.m. Buurtmoestuin, Frans Faessen van SOB en een mevrouw van Emmaus.
- Sinterklaas surprise! An Thijssen gaat samen met de cliëntenraad voor de politieke partijen een lijst maken met 10 positieve punten die verstrekt moeten worden en 10 belemmeringen die weggenomen moeten worden. Willen de partijen dit mee kunnen nemen in hun programma, is sinterklaas te laat. An heeft de tip gekregen om dit voor sint maarten klaar te hebben.
- Wintercursus bij het zelfregiecentrum. Belinda gaat dit met Sonja Visser bespreken. Thema's zouden kunnen zijn: hoe zet je sleutelfiguren in (Frans Faessen), hoe ontdek je talenten bij mensen en hoe kun je die inzetten (Tientjes).

Verschillende personen zullen nog worden benaderd om zitting te nemen in een thema-werkgroep.

Workshop 3 'Werkende armen'

Bij het voorstellen van de deelnemers viel vooral de betrokkenheid van de deelnemers op bij dit onderwerp. Een mevrouw stelde een stuk grond bij haar huis ter beschikking van armen en hulpbehoevenden om o.a. groenten te verbouwen. Ook waren er ZZP-ers aanwezig. Van deze groep leeft momenteel 30 % onder de armoedegrens.

Verder kwamen de volgende zaken aan de orde:

1. Werkende mensen die schulden en een huurachterstand hebben worden na 3 maanden het huis uitgezet. Dit kan niet. Hier moet iets aan gedaan worden door meer overleg met de woningcorporatie en of de werkgever. De problemen komen er, doordat de regels vaak botsen met de praktijk en er niet genoeg naar de mensen geluisterd wordt, vooral door ambtenaren.
2. Door de 0 uren en flexibele contracten zijn er bij veel mensen grote problemen.
3. Ouders met kinderen maar vooral alleenstaande vrouwen vinden moeilijk passend werk op die tijden dat ze ook kunnen werken.
4. Bij een aantal van 60 % van de mensen die leven onder de armoedegrens praat je over 600.000 werkende armen, vooral ouderen.
5. De doelgroep moet zijn zelfrespect en eigenwaarde kunnen behouden en vergroten.
6. Denken en meewerken aan het omvormingsproces bij het nieuwe denken door meer samen te werken.
7. Mensen moeten meer aan de slag kunnen door stageplaatsen, werkervaringsprojecten en vooral door samen te werken met de werkgever.
8. Faciliteren van de mogelijkheden en kwaliteiten van het individu.
9. Aandacht vragen voor de dag van de armoede 19 oktober.
10. Bedrijven moeten meer hulp bieden aan werknemers met schulden,dit schept een betere band.
11. De huizen van de wijk moeten de mensen helpen met hun mentale, sociale en fysieke problemen.
12. Aandacht werd gevraagd voor de werkzoekende jongeren en de 50 plussers. Jongeren hebben geen ervaring en 50 plussers zijn te oud.
13. Zelfredzaamheid moet meer beloond worden.
14. De wethouder geeft aan dat de gemeente het minimabeleid op afstand wil zetten. Norm voor het minimabeleid is 110% van het bijstandsniveau. Hij was bijzonder geïnteresseerd in de inzet van vrijwilligers voor het nieuwe beleid dat onder druk staat door alle bezuinigingen.
15. Er werd nog gewezen op Back to Basic een initiatief om ZZP-ers elkaar te helpen door te netwerken en zo elkaar opdrachten toe te spelen. Er werd voor deze groep nog gewezen op het bestaan van het BROODFONDS, een soort verzekering waardoor ZZP-ers hulp kunnen krijgen bij armoede.
16. In het TV programma Tegenlicht van 2 september (uitzending gemist) werd de vindingrijkheid van de Grieken getoond om met armoede om te gaan.
17. Bij aanbestedingen van o.a. de overheid moet ook op kwaliteit gelet worden en niet alleen op prijs. Dit werkt het uitbuiten van werknemers en onderaannemers in de hand.
18. Ook werd voor de LETSkring aandacht gevraagd. Dit is het uitwisselen van arbeid en goederen zonder te betalen.

Wat meegeven aan de conferentie:

1. Gelden voor de minima naar groepen die met vrijwilligers hulp bieden.
2. “gesprek in de buurt.nl“ voor contact in de buurt via de Huizen van de Wijk.
3. Alleenstaande moeders zijn dikwijls flexwerkers. Zij moeten door samenwerking de krachten bundelen en kijken waar elkaars mogelijk-heden liggen en helpen bij o.a. het opvangen van elkaars kinderen.
4. Het bevorderen van budgetclubs en het samen delen van kennis.
5. Informele netwerken uitbreiden en er hulp vragen.
6. Meewerken met BINDKRACHT VENLO zodat we sterker staan in het belang van hen die het nodig hebben.

Verschillende personen zullen nog worden benaderd om zitting te nemen in een thema-werkgroep.

Workshop 4 'Schuldhulpverlening'

In de twee rondes van deze workshop zat een brede vertegenwoordiging van mensen die actief zijn op het terrein van schuldhulpverlening. Ieder vanuit zijn eigen kennis en kunde als 'ervaringsdeskundige' of als professional.
Janine startte vanuit de twee vragen:

1. Welke instrumenten hebben we ter beschikking om mensen te helpen die in schulden zitten of dreigen te komen?

2. Zijn deze instrumenten toereikend?

Opmerkingen vanuit de aanwezigen:
'Ik hoor vandaag dat er zoveel organisaties en instellingen zijn die actief zijn en ik ken deze niet eens als collega organisatie en ik hoor ook dat sommigen hetzelfde doen. Hoe kunnen we proberen ervoor te zogen dat bekend is wie er actief is?'

Een tweede opmerking betreft voor de preventie: hoe word je bekend zodat mensen weten waar ze terecht kunnen?

Vooral deze tweede vraag is gericht op een paar zaken die belangrijk zijn:

- Er moet een basishouding zijn van mensen onderling maar ook van hulpverleners in organisaties en gemeente: dat is luisteren. Luister naar wat iemand je vertelt, probeer te horen wat iemand zegt en hoor de vraag achter de vraag.
- Een tweede belangrijke zaak is doe het SAMEN met betrokkene. En betrek ook zijn of haar familie en netwerk erbij.
- Heb een empatisch vermogen als hulpverlening: ga uit van die ander en heb geen oordeel klaar over iemand
- We hebben behoefte aan veel deskundigheid. Deskundigheid op gebied van goede hulpverlening maar ook deskundigheid als het gaat om houding. Mensen in de schulden hebben het al moeilijk genoeg dus ze mogen verwachten dat die ander hem op een juiste manier ontvangt en benadert.
- Gedragsverandering: er wordt vooral ingezet op gedragsverandering, aanleren van een patroon om op een andere manier om te gaan met geld. Dat is gedragsverandering bij de betrokkene maar we mogen gezien de benadering misschien ook kijken naar gedragsverandering bij de hulpverleners in het veld.
- Gedragsverandering d.m.v. de inzet van 'ervaringsdeskundigen'. Ervaringsdeskundigen kunnen mensen meenemen in hoe zij het gedaan hebben en zijn vaak voor betrokkenen minder bedreigend. Het gebruik van 'ervaringsdeskundigen' is misschien veel meer in te zetten, we maken daar te weinig gebruik van.
- Vanuit de eerste houding: 'luisteren' en de tweede houding van 'empatisch vermogen' moeten we eens nadenken of we niet teveel 'aanbodsgericht' bezig zijn en niet 'vraaggestuurd' werken. Dat is het aanbod maar aanbod en vraag hoeven niet op elkaar aan te sluiten. Dus hoor eerst 'wat is de vraag' en ga dan met betrokkene samen aan de slag
- Plaats van de 'Huizen in de Wijk'. Venlo is bezig met de Huizen van de Wijk, plekken waar mensen laagdrempelig binnen komen. Daar komen de

verhalen los en daar dient straks informatie over wie, wat en waar beschikbaar zijn. Misschien moet naast de informatie ook iemand fysiek zich laten zien: binnenlopen, koffie drinken, signalen oppikken.

- Vanuit de straatcoach wordt aangegeven: is dit niet allemaal nog teveel symptoombestrijding. Hoe kunnen we aan de voorkant komen om te voorkomen dat mensen in problemen komen. Nu zitten we achteraf te repareren?
- Uit de workshops bleek ook dat er veel onwetendheid, liever onbekendheid is, rond begrippen als bewindvoering, schuldhulpsanering. Zou een 'begrippenboekje' niet handig zijn?
- Communicatie: er wordt geopperd dat communicatie soms moeilijk verloopt en dat er soms onvoldoende openheid is. Hier betreft het dat goed gecommuniceerd wordt met betrokkenen over wat men doet, wat men kan of niet kan. Daarnaast wordt geopperd dat een bewindvoerder wel gaat over het geld maar de verantwoording over de besteding vaak onduidelijk is.
- Van generiek naar individueel: vaak wordt generiek geholpen in de zin van: iemand komt binnen, een procedure start en iemand zit in een traject. Maar wat bij de een werkt hoeft niet bij de ander te werken: maak maatwerk: van generiek naar individueel.
- Er komt een opmerking dat de gemeente 'armoede' in stand houdt. Gemeentelijke heffingen zijn ook generiek en als iemand die niet kan betalen mag de gemeente zonder meer als overheid geld laten overboeken.
- Toeslagen: kan er niet duidelijkheid verschaft worden. Soms weten mensen niet waar ze terecht moeten en hoe het moet en waar ze recht op hebben.
- NAZORG: nadat iemand geholpen is, uit de schulden is na jaren onder bewind of in schuldhulpsanering gezeten te hebben, mag iemand het weer zelf gaan doen. Wie is er dan nog om deze mens bij te staan? Is de nazorg geregeld?
- Kunnen we elkaars activiteiten en bijeenkomsten doorgeven zodat we elkaar vaker treffen? Binnenkort zijn verschillende bijeenkomsten van Proteion, BOSS. Het zou fijn zijn als we deze informatie aan elkaar doorgeven en doorspelen.

Naast al deze zaken heeft Janine ook de methode 'Budgetkringen' uitgelegd.
Mensen, lotgenoten, ontmoeten elkaar in 'budgetkringen'. Ze komen een jaar lang om de twee weken bij elkaar. Ze helpen elkaar met hoe koop jij in? Ik moet voor mijn dochter/zoon eren feestje houden maar heb geen geld daarvoor: hoe doe jij dat? Hoe kan ik gezond eten met weinig geld?
En zoveel meer vragen komen aanbod als ook elkaar bemoedigen, elkaar dragen, elkaar inspireren, elkaar weer zelfvertrouwen geven.
In de budgetkring is ieder gelijk en de diversiteit is groot. Het is bevorderen van bindkracht.
Een thema dat een rode draad is, is: 'gelukkig met genoeg'.

Het programma bevat de volgende onderdelen:

- Er is lesmateriaal dat Janine aanbiedt
- Er zijn opdrachten
- Er vindt brede uitwisseling plaats
- Men leert budgeteren
- Werken met een huishoudboekje

Uit de workshops komen een paar thema's die in een 'Werkgroep Schuldhulp-verlening' opgepakt zouden kunnen worden:

- Gids met begrippen rond bewind, schuldhulpverlening e.d.
- Gids met organisaties welke actief zijn
- Hoe bereiken we dat we in plaats van aanbodsgericht meer vraaggestuurd werken: van generiek naar individueel?
- Hoe kunnen we aan de voorkant komen: niet symptoombestrijding maar preventief?
- Breng in beeld een overzicht van toeslagen; hoe, waar, e.d.

Dit zijn eerste zaken die je als werkgroep zou kunnen oppakken.

Voor de werkgroep geven zich op:
Jan Winter: j.winter@live.nl
Gé Wasser, Humanitas: jwgwasser@kpnmail.nl
Truus Lamers t.lamers@venlo.nl
Mevr. Tindemans, Mee: h.tindemans@mee-nml.nl
Mariëlle Claassens, Huis van de Wijk: mhpcclaassens@mensana.nl
Francis Seetsen: francis@st-back2basic.eu
Karin Zijmers, Wel.Kom: c.zijmers@welkom.nu
Madeleine Verhagen: madeleineverhagen@hotmail.com
Leo Maas, FNV: leomaas@planet.nl
Aleta Degener: daleta@hotmail.com
Jac Verheijden/Dan van Dijk, schuldhulpmaatje: dcmvandijk@gmail.com // jacverheijden@ziggo.nl
José Venhorst: josé@venhorst.nl
Theo Smeets: theo.smeets@hotmail.com

8. Plenair gedeelte workshops

Na de twee ronden van de vier workshops werden de vier workshopsleiders gevraagd kort even een blik op hun workshops te werpen.
Achtereenvolgens vertelden ze uit hun workshops:

Thema 1 Kinderen en armoede door Ria van Nistelrooy
Er was bij de aanwezigen een grote betrokkenheid bij dit thema.
Scholen spelen daarin een belangrijke rol om te signalen.
Maar ook betrokkenheid vanuit de wijken en straat is belangrijk en moet gestimuleerd worden.

Hier in Venlo spelen de Huizen van de Wijk straks een bijzondere rol. Daar zou ook gebruik gemaakt kunnen worden van 'ervaringsdeskundigen'.

Er werd ook gewezen op diverse noodvoorzieningen binnen de gemeente Venlo waarvan mensen, ouders, gezinnen met kinderen in armoede, vaak geen weet van hebben dat ze bestaan of hoe ze een aanvraag kunnen doen. Scholen spelen daarin ook een rol.

Wat ook belemmerend werkt zijn de vooroordelen die er zijn. We moeten voorbij de vooroordelen komen dat geldt voor de gezinnen die het betreft maar ook voor hen daarom heen. We weten gewoon dat er gezinnen zijn waar kinderen in armoede leven.

Er zijn plm.12 mensen die in een Werkgroep actief willen mee doen.

Thema 2 Armoede en sociale uitsluiting door Raf Janssen
Vele initiatieven geboren in deze workshops. We noemen er een paar:

- Trefpunt van trefpunten.

Er zijn vele plekken zoals Resto Van Harte, Zelfregiecentrum , straks de Huizen van de Wijk waar mensen elkaar treffen. O.l.v. Lise Donné wil men een 'trefpunt' gaan maken waar deze trefpunten elkaar ontmoeten.

- Sinterklaasactie door An Thijssen van de Cliëntenraad.

Kunnen wij een Sinterklaasactie organiseren voor kinderen waarbij de cadeautjes vooral zijn het noemen van 10 positieve punten en ook kijken naar 10 drempels en hoe we met elkaar deze positieve punten kunnen uitbouwen en de drempels kunnen slechten.

- De Sleutelacademie

Overal zijn 'sleutelfiguren' actief in buurten en wijken. Kunnen wij die 'sleutelfiguren' bij elkaar in een 'academie' een broeiplek voor ideeën en mogelijkheden. Belinda en Frans Augustin willen mee bouwen en de mogelijkheden onderzoeken voor zo'n 'sleutelacademie'.

- Winterprogramma mobiliteit 2.1

Het Zelfregiecentrum wil aan de slag met een winterprogramma samen met anderen die actief zijn om mobiliteit te bevorderen. Het Zelfregiecentrum is een van de ontmoetingsplekken voor mensen in de stad.

Thema 3 Werkende armen door Hub Vossen
Ook hier veel discussie.
Thema's die aan de orde zijn gekomen waren:

- Communicatie: soms loopt deze goed maar vaak ook niet goed.
- Een belangrijke groep die onder dit onderwerp vallen zijn de ZZP-ers.
- Daarom zou het goed zijn om in Venlo de netwerken te versterken. Wellicht kunnen er kleine 'coöperaties' gevormd worden.
- Vrouwen: vaak hebben vrouwen als eerste te maken met de gevolgen van armoede. Daarom ook extra aandacht aan de positie van de vrouwen
- Regelgeving: er moet beter gecommuniceerd worden rond regelgeving
- Werkgevers wijzen op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Velen doen het al en goed maar sommigen moeten daar nog in leren.
- De gemeente volgen i.z. aanbestedingen.

Thema 4 Schuldhulpverlening door Janine Schreurs
Veel deelnemers in de workshops. Maar ook een heel gemêleerd gezelschap.
Wat duidelijk ontbreekt en waar duidelijke behoefte aan is, is een stuk inzicht in begrippen rond bewindvoering en regelgeving maar ook waar vinden we elkaar, wie is er allemaal actief en wat doet iedereen dan.

In beide workshops blijkt dat de behoefte aan inzet van 'ervaringsdeskundigen' gewenst is. Ervaringsdeskundigen kunnen drempels, vrees en irritatie wegnemen.

De uitkomsten en voorstellen vanuit de Workshops zullen worden opgepikt door een Werkgroep waarvoor 13 mensen zich opgegeven hebben.

9. Info materialen

a. Actuele minima scan voor:

Venlo

Jaar: **2013**

Gemeente/provincie: **Venlo**

Figuur 1. Omvang en samenstelling doelgroep armoedebeleid (prognose)

	Aantal huishoudens met een inkomen tot ...% van het sociaal minimum					
	101%	**105%**	**110%**	**115%**	**120%**	**125%**
Inkomen uit arbeid	650	790	960	1.130	1.320	1.530
Inkomen uit eigen onderneming	440	470	500	530	560	600
Uitkering werkloosheid	100	140	170	210	240	270
Uitkering ziekte/arbeidsongeschikt	190	380	530	650	770	850
Uitkering ouderdom/nabestaanden	960	1.450	1.950	2.520	3.080	3.670
Uitkering sociale voorzieningen	1.190	1.450	1.700	1.820	1.920	1.970
Overig overdrachtsinkomen	10	10	10	10	10	20
Totaal	**3.540**	**4.690**	**5.820**	**6.870**	**7.900**	**8.910**

Figuur 2. Percentage huishoudens met een inkomen tot ...% van het sociaal minimum

	101%	**105%**	**110%**	**115%**	**120%**	**125%**
Venlo	7,8%	10,3%	12,8%	15,1%	17,4%	19,6%

Figuur 3. Aantal kinderen < 18 jr. in huishoudens met een inkomen tot ...% van het sociaal minimum

	101%	**105%**	**110%**	**115%**	**120%**	**125%**
Venlo	1.580	2.120	2.550	2.880	3.090	3.420

b. Info m.b.t. kinderen in armoede in Venlo 2013

(bron: www.jeugdcultuurfonds.nl)

Kunst is een vriend die je nooit in de steek laat!

In een ideale wereld hebben alle kinderen toegang tot kunst en cultuuractiviteiten. Dit is ontzettend belangrijk, omdat actief aan kunst doen, zingen, toneelspelen en muziek maken goed is voor je sociale en emotionele ontwikkeling, maar ook voor je hersenen. Uit onderzoeken blijkt n.l. dat b.v. aan muziek doen ervoor zorgt dat er allerlei verbindingen in je hersens tot stand komen. Kunst en cultuur verrijken je leven, laten je groeien als mens, dragen bij aan je persoonlijke ontwikkeling en ook aan het gevoel dat je ergens bij hoort en iemand bent. Een brede culturele basis is ook een voorwaarde voor ontplooiing van talent. Daarom moet kunst voor iedereen toegankelijk zijn en zeker voor kinderen.

Voor kinderen die opgroeien in gezinnen, waar geen geld is voor muzieklessen, danslessen of scouting is het extra belangrijk, dat ze aan kunst kunnen doen, omdat ze ook al een heleboel kansen in de wereld niet krijgen.

In Venlo wonen ongeveer **4000 kinderen** die opgroeien in armoede. Het grootste gevaar van armoede is sociale uitsluiting. Je kunt niet mee doen. Ook missen deze kinderen een heleboel zaken die voor hun ontwikkeling van belang zijn. Het ontwikkelen van je creativiteit heeft n.l. grote effecten. Een kind, dat aan kunst doet, krijgt meer zelfvertrouwen en wordt sociaal vaardiger. Ook blijkt uit onderzoek dat aan kunst doen bijdraagt aan je weerbaarheid en juist kinderen in achterstandsposities krijgen vaak klappen in hun leven en zij moeten daarom extra weerbaar zijn.

Kunst is een vriend die je nooit in de steek laat, je kunt op een vriend altijd terugvallen. Een vriend zal er altijd in iedere situatie in je leven voor je zijn én vaardigheden die je eenmaal hebt geleerd, vergeet je nooit meer!

In 2012 konden er dankzij het Jeugdcultuurfonds Venlo 150 kinderen deelnemen aan zangles, viool-dwarsfluit-gitaar-slagwerk en keyboard leren spelen, ze dansen urban dance, hiphop, ballet, zumba, showdance, streetdance, capoeira en deden mee met scouting. Kinderen die zonder het Jeugdcultuurfonds aan de kant hadden gestaan...

Riet Goosen, consulent Jeugdcultuurfonds en Jeugdsportfonds Venlo

Jaaroverzicht bevolking 2012

Inhoudsopgave 2

1. Wat biedt dit document 3
2. Thema Bevolking 2012 3

1. Wat biedt dit document

Voor u ligt het statistisch "Jaaroverzicht bevolking 2012" van de gemeente Venlo.
Dit document vormt deels een voortzetting van het statistisch jaarboek "Venlo in Cijfers". De meest gevraagde tabellen met betrekking tot de bevolking vindt u in dit document. Graag maken we gebruik van de mogelijkheid u te wijzen op de website www.venlo.incijfers.nl. Hier vindt u de meeste statistische informatie uit het voormalige jaarboek in digitale vorm.

Alle navolgende tabellen hebben als peildatum 31-12-2011 c.q. 1-1-2012, tenzij anders vermeld.

2. Bevolking

Bevolking gemeente Venlo naar CBS-wijk per 31-12-2011

Postcode	Wijk-naam	Totaal	mannen	vrouwen
5911	Venlo-Centrum	3.975	1.989	1.986
5912	Venlo-Zuid	9.618	4.729	4.889
5913	Venlo-Oost Noord	9.529	4.654	4.875
5914	Venlo-Noord	7.536	3.672	3.864
5915	Venlo-Oost Zuid	5.645	2.772	2.873
5916	Het Ven	2.811	1.471	1.340
5921	Blerick-Midden	6.616	3.166	3.450
5922	Blerick-Noord	5.673	2.786	2.887
5923	Blerick-Zuid	3.187	1.527	1.660
5924	Vossener	3.886	2.010	1.876
5925	Klingerberg	4.025	2.033	1.992
5926	Hout-Blerick	2.712	1.385	1.327
5927	Boekend	774	392	382
5928	Trade-Port	747	394	353
5931	Oud-Tegelen	9.669	4.780	4.889
5932	Op de Heide	5.713	2.901	2.812
5935	Steyl	3.849	1.920	1.929
5941	Velden	5.097	2.552	2.545
5943	Lomm	1.026	523	503
5944	Arcen	2.444	1.203	1.241
5951	Belfeld	5.499	2.747	2.752
	Totaal inwoners	100.031	49.606	50.425

Bron:
Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)

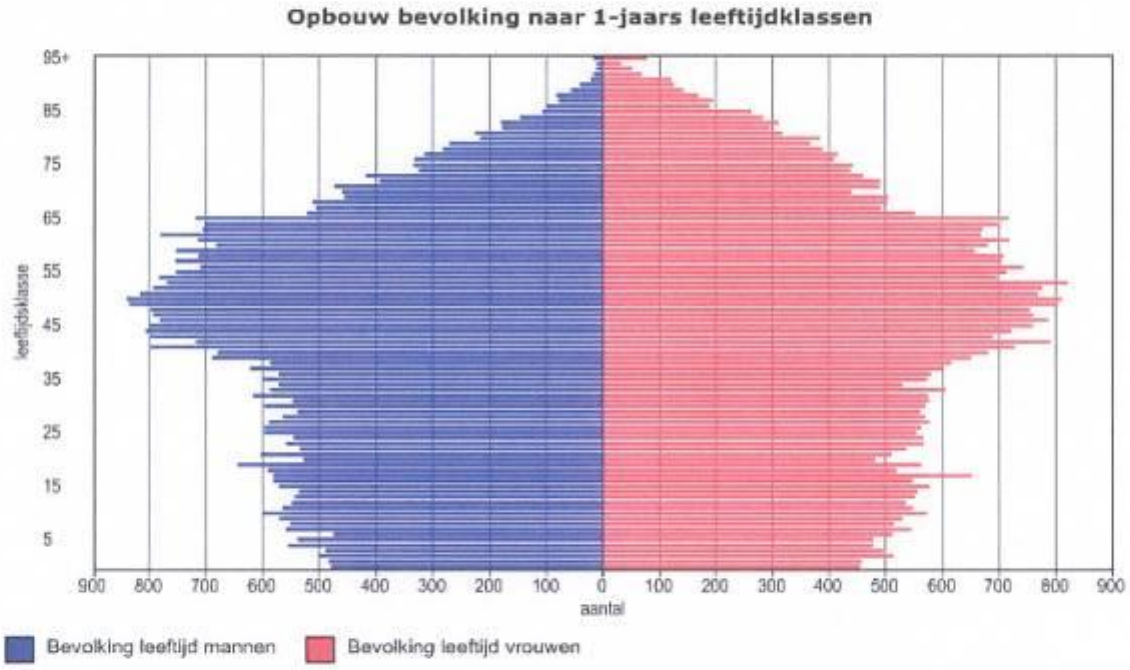

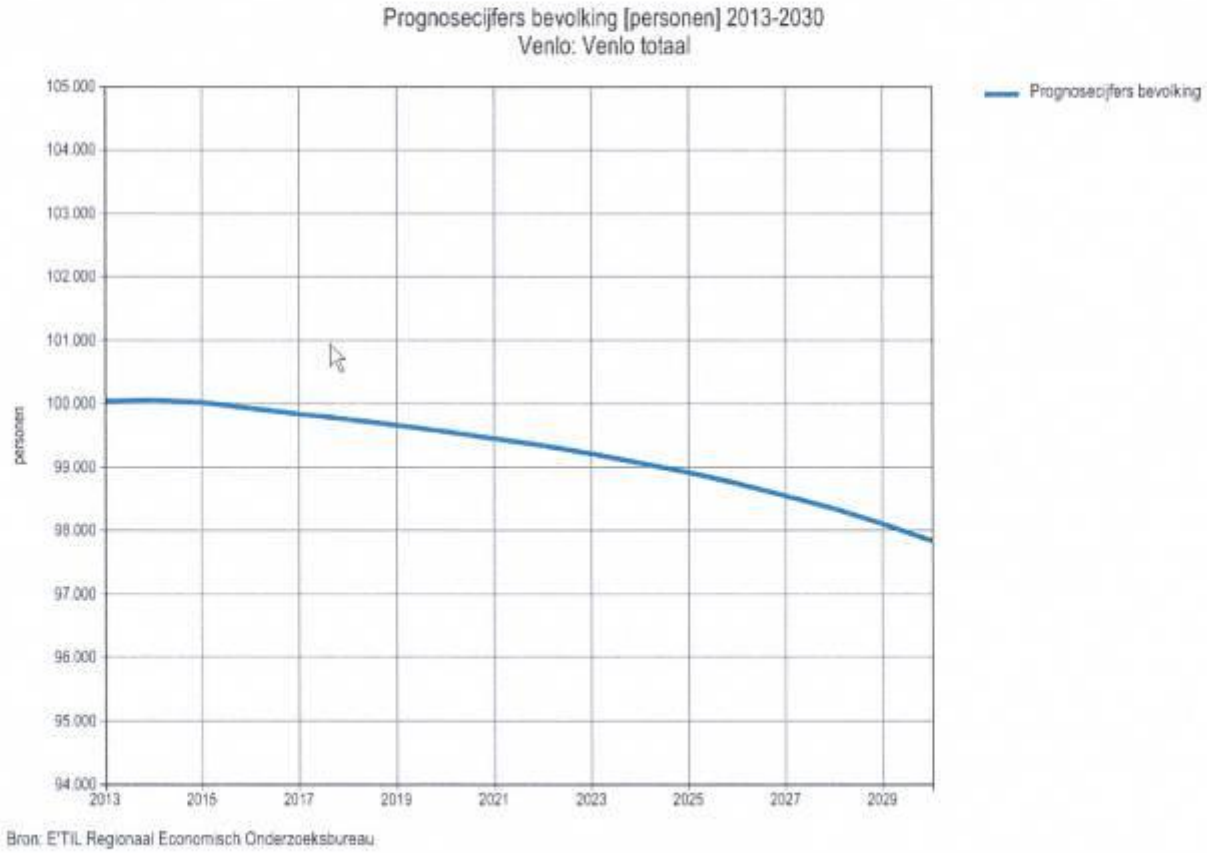

Bron: ETIL Regionaal Economisch Onderzoeksbureau

Bevolking gemeente Venlo naar 5-jaars leeftijdsgroep per 31-12-2011

Leeftijdsgroep	Belfeld	Arcen	Lomm	Velden	Steyl	Op de Heide	Oud-Tegelen	Trade-Port	Boekend	Hout-Blerick	Klingerberg	Vossener	Blerick-Zuid	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Het Ven	Venlo-Oost Zuid	Venlo-Noord	Venlo-Oost Noord	Venlo-Zuid	Venlo-Centrum	Totaal inwoners
0-4	252	100	40	229	154	284	460	35	42	97	218	229	147	414	364	132	285	337	394	560	140	4913
5-9	313	119	60	266	195	299	511	38	48	163	208	233	133	391	288	154	315	332	505	599	108	5278
10-14	326	166	88	284	261	338	512	54	50	175	247	258	144	339	294	141	337	329	505	592	122	5562
15-19	327	135	64	336	250	363	498	48	47	155	317	251	128	363	322	204	370	358	598	566	132	5832
20-24	289	108	44	258	161	343	469	32	35	118	276	236	134	337	334	160	307	423	445	585	348	5442
25-29	269	86	32	230	155	369	475	25	24	78	314	221	160	418	419	129	271	531	490	580	442	5718
30-34	263	86	54	219	175	345	487	42	37	79	290	259	163	487	410	130	290	505	473	662	326	5782
35-39	306	116	59	245	214	335	648	46	49	125	262	251	150	403	364	188	308	475	528	786	238	6096
40-44	442	187	77	351	332	437	693	69	60	191	335	309	212	419	412	190	400	511	674	863	252	7416
45-49	435	241	92	429	351	479	728	76	49	238	374	309	198	396	490	218	461	515	796	736	269	7880
50-54	452	193	61	494	334	482	703	59	53	227	428	307	235	370	455	278	504	511	822	646	268	7882
55-59	384	199	78	443	279	453	697	64	65	246	293	333	251	327	432	243	424	518	669	554	267	7219
60-64	419	178	83	394	278	390	717	49	70	278	238	309	322	254	440	249	385	512	671	532	260	7028
65-69	328	190	82	330	203	310	549	47	72	199	114	186	281	222	374	157	265	419	523	442	197	5490
70-74	284	127	58	198	223	219	439	31	40	159	51	110	230	222	356	118	232	372	465	324	139	4397
75-79	190	108	27	188	126	142	457	17	21	97	24	44	162	166	347	63	182	362	456	255	131	3565
80-84	136	67	17	129	103	89	332	14	7	57	24	24	77	95	285	26	162	271	320	170	140	2545
85 eo	84	38	10	74	55	36	294	1	5	30	12	17	60	50	230	31	147	255	194	166	196	1985
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Totaal inwoners	5499	2444	1026	5097	3849	5713	9669	747	774	2712	4025	3886	3187	5673	6616	2812	5645	7536	9528	9618	3975	100031

Bron:
Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)

Ontwikkeling leeftijdsopbouw 1990-2012 (per 1 januari)						
Leeftijdsgroep	1990	2000	2005	2010	2011	2012
0-4	6.082	5.123	5.624	5.046	4.982	4.913
5-9	5.725	6.049	5.516	5.562	5.429	5.278
10-14	5.726	6.160	6.174	5.528	5.497	5.562
15-19	6.880	5.791	6.068	5.957	5.819	5.833
20-24	7.713	5.474	5.479	5.479	5.485	5.443
25-29	8.236	6.605	6.005	5.674	5.654	5.718
30-34	7.923	7.607	6.910	5.893	5.771	5.780
35-39	7.615	8.116	7.809	6.737	6.274	6.094
40-44	7.503	7.839	8.235	7.705	7.607	7.415
45-49	5.880	7.588	7.794	8.068	8.001	7.880
50-54	5.417	7.294	7.467	7.634	7.701	7.882
55-59	5.205	5.591	7.193	7.196	7.159	7.218
60-64	4.816	4.963	5.370	6.865	7.168	7.028
65-69	4.432	4.531	4.666	5.013	5.027	5.490
70-74	3.049	3.868	4.086	4.253	4.355	4.397
75-79	2.372	3.148	3.170	3.454	3.513	3.565
80-84	1.433	1.669	2.242	2.397	2.457	2.545
85 eo	918	1.300	1.347	1.840	1.894	1.986
Totaal inwoners	96.925	98.716	101.155	100.301	99.793	100.027
Bron: CBS Statline						

Huishoudens binnen de gemeente Venlo naar type per 31-12-2011									
Postcode	Wijk-naam	Allenwonende alleenstaande	Gezin zonder kinderen	Gezin met kinderen	Onvolledig gezin	Samenwonende broers of zussen	Geen gezinshuishoudens	Institutionele huishoudens	Totaal aantal huishoudens
5911	Venlo-Centrum	1.063	327	243	141	11	343	1	2.129
5912	Venlo-Zuid	1.326	858	1.171	351	18	394	1	4.119
5913	Venlo-Oost Noord	1.532	1.094	1.066	281	8	397	14	4.392
5914	Venlo-Noord	1.541	803	697	330	19	326	1	3.717
5915	Venlo-Oost Zuid	715	537	604	320	21	157	2	2.356
5916	Het Ven	177	339	339	76	4	71	1	1.007
5921	Blerick-Midden	1.258	792	660	255	13	221	2	3.201
5922	Blerick-Noord	670	484	701	326	10	167	0	2.358
5923	Blerick-Zuid	677	438	297	112	4	90	0	1.618
5924	Vossener	294	399	569	135	11	85	0	1.493
5925	Klingerberg	434	315	583	177	7	121	0	1.637
5926	Hout-Blerick	149	435	381	34	4	64	0	1.067
5927	Boekend	48	102	114	13	0	13	0	290
5928	Trade-Port	44	94	103	20	2	25	0	288
5931	Oud-Tegelen	1.371	1.156	1.147	245	20	298	6	4.243
5932	Op de Heide	616	622	711	250	15	172	2	2.388
5935	Steyl	483	430	446	140	4	95	4	1.602
5941	Velden	513	657	656	141	2	155	0	2.124
5943	Lomm	78	132	140	27	1	21	0	399
5944	Arcen	265	323	310	56	0	83	0	1.037
5951	Belfeld	540	717	716	144	6	158	3	2.284
	Totaal aantal huishoudens	13.794	11.054	11.654	3.574	180	3.456	37	43.749
Bron: Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)									

Bevolking gemeente Venlo naar etnische herkomst per 31-12-2011									
Postcode	Wijk-naam	Nederlandse	Duitse	Overig westers	Turkse	Marokkaanse	Overig niet-westers	Onbekend	Totaal inwoners
5911	Venlo-Centrum	2.842	303	440	132	54	202	2	3.975
5912	Venlo-Zuid	6.534	657	810	691	522	401	3	9.618
5913	Venlo-Oost Noord	7.974	681	527	121	41	184	1	9.529
5914	Venlo-Noord	5.250	584	604	494	300	304	0	7.536
5915	Venlo-Oost Zuid	4.029	471	437	260	170	277	1	5.645
5916	Het Ven	2.175	192	156	6	0	280	2	2.811
5921	Blerick-Midden	4.943	517	463	244	147	302	0	6.616
5922	Blerick-Noord	3.370	366	579	731	223	401	3	5.673
5923	Blerick-Zuid	2.300	285	207	153	64	178	0	3.187
5924	Vossener	2.392	399	349	384	125	236	1	3.886
5925	Klingerberg	2.659	321	445	236	103	260	1	4.025
5926	Hout-Blerick	2.432	172	80	10	0	18	0	2.712
5927	Boekend	702	44	24	0	0	4	0	774
5928	Trade-Port	617	52	44	16	11	7	0	747
5931	Oud-Tegelen	7.628	742	457	253	339	250	0	9.669
5932	Op de Heide	3.764	605	458	186	471	229	0	5.713
5935	Steyl	2.695	377	232	129	308	108	0	3.849
5941	Velden	4.418	395	187	17	9	71	0	5.097
5943	Lomm	872	87	50	1	0	16	0	1.026
5944	Arcen	2.036	312	70	2	4	20	0	2.444
5951	Belfeld	4.604	391	209	47	140	108	0	5.499
	Totaal inwoners	74.236	7.953	6.828	4.113	3.031	3.856	14	100.031
Bron: Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)									

Natuurlijke verloop in kalenderjaar 2011																					
Inwoners gemeente Venlo	Venlo centrum	Venlo-zuid	Venlo-oost-noord	Venlo-noord	Venlo-oost-zuid	Het Ven	Blerick-midden	Blerick-noord	Blerick-zuid	Vossener	Klingerberg	Hout-Blerick	Boekend	Trade-ports	Oud-Tegelen	Op de Heide	Steyl	Velden	Lomm	Arcen	Belfeld	Totaal
Geboren	30	116	69	78	57	20	64	83	29	38	45	12	10	4	79	49	30	43	10	18	51	935
Overleden	42	60	63	84	74	12	94	29	28	25	13	8	3	5	127	30	38	31	4	14	36	820
Saldo	-12	56	6	-6	-17	8	-30	54	1	13	32	4	7	-1	-48	19	-8	12	6	4	15	115
Bron: Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)																					

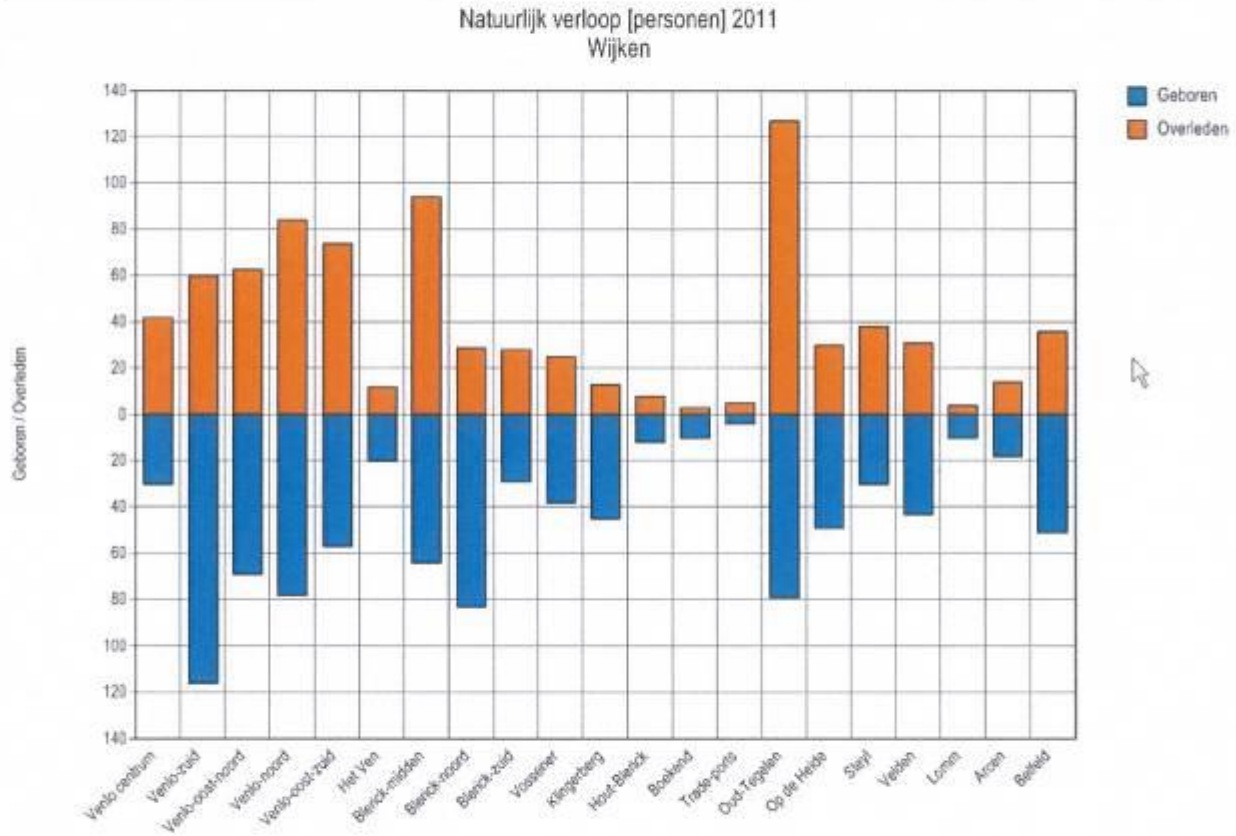
Natuurlijk verloop (personen) 2011
Wijken
Geboren
Overleden
Geboren / Overleden
140
120
100
80
60
40
20
0
20
40
60
80
100
120
140
Venlo centrum
Venlo-zuid
Venlo-oost-noord
Venlo-noord
Venlo-oost-zuid
Het Ven
Blerick-midden
Blerick-noord
Blerick-zuid
Vossenberg
Klingerberg
Hout-Blerick
Boekend
Trade-ports
Oud-Tegelen
Op de Heide
Steyl
Velden
Lomm
Arcen
Belfeld

In 2011 binnen de gemeente Venlo verhuisde personen naar vertrek- en vestigingswijk.				
Postcode	Wijk-naam	Vertrokken uit wijk	Gekomen naar wijk	Verhuizingen binnen wijk
5911	Venlo-Centrum	328	338	92
5912	Venlo-Zuid	370	442	181
5913	Venlo-Oost Noord	334	381	160
5914	Venlo-Noord	422	365	161
5915	Venlo-Oost Zuid	259	290	55
5916	Het Ven	92	64	37
5921	Blerick-Midden	303	348	91
5922	Blerick-Noord	268	278	80
5923	Blerick-Zuid	126	107	17
5924	Vossener	169	147	29
5925	Klingerberg	204	163	36
5926	Hout-Blerick	67	70	34
5927	Boekend	7	12	2
5928	Trade-Port	15	20	8
5931	Oud-Tegelen	289	403	215
5932	Op de Heide	237	150	92
5935	Steyl	189	129	18
5941	Velden	80	68	98
5943	Lomm	20	10	9
5944	Arcen	36	18	61
5951	Belfeld	92	101	128
	Onbekend	1	4	0
	Totaal	3.908	3.908	1.604
Bron: Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)				

Vestiging en vertrek gemeente Venlo naar herkomst en bestemming 2011

Totale migratie	1.874		2.253		1.359		800	
Venlo-Centrum	202		158		171		79	
Venlo-Zuid	185		172		136		65	
Venlo-Oost Noord	207		186		101		63	
Venlo-Noord	121		159		105		72	
Venlo-Oost Zuid	148		188		70		52	
Het Ven	154		335		281		82	
Blerick-Midden	107		133		66		40	
Blerick-Noord	66		114		79		52	
Blerick-Zuid	40		34		24		20	
Vossener	47		65		33		49	
Klingerberg	73		96		29		31	
Hout-Blerick	47		43		14		3	
Boekend	10		14		2		2	
Trade-Port	5		7		12		6	
Oud-Tegelen	129		148		91		39	
Op de Heide	74		82		52		41	
Steyl	41		61		33		45	
Velden	99		96		17		11	
Lomm	57		89		26		28	
Arcen	22		5		1		3	
Belfeld	40		68		16		17	
Wijze van migratie	Vestiging in Venlo vanuit elders uit Nederland		Vertrek uit Venlo naar elders in Nederland		Vestiging in Venlo vanuit het buitenland		Vertrek uit Venlo naar het buitenland	

Bron:
Gemeentelijke bevolkingsadministratie (GBA)

Loop der bevolking gemeente Venlo (trend)										
Regelwaarde in absolute aantallen	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Geboren	1.114	1.087	1.117	1.003	1.025	1.044	984	1.030	945	935
Overleden	1.005	926	880	937	923	890	873	862	958	820
Vestiging	3.218	3.136	2.879	3.001	3.130	3.057	3.053	3.077	2.680	3.233
Vertrek	2.920	2.954	2.804	3.248	3.250	3.338	3.411	3.124	2.844	3.053
Bevolking per 31-12 na administratieve correctie	100.728	100.964	101.155	100.916	100.871	100.615	100.178	100.301	99.773	100.031
Bron: **CBS Statline**										

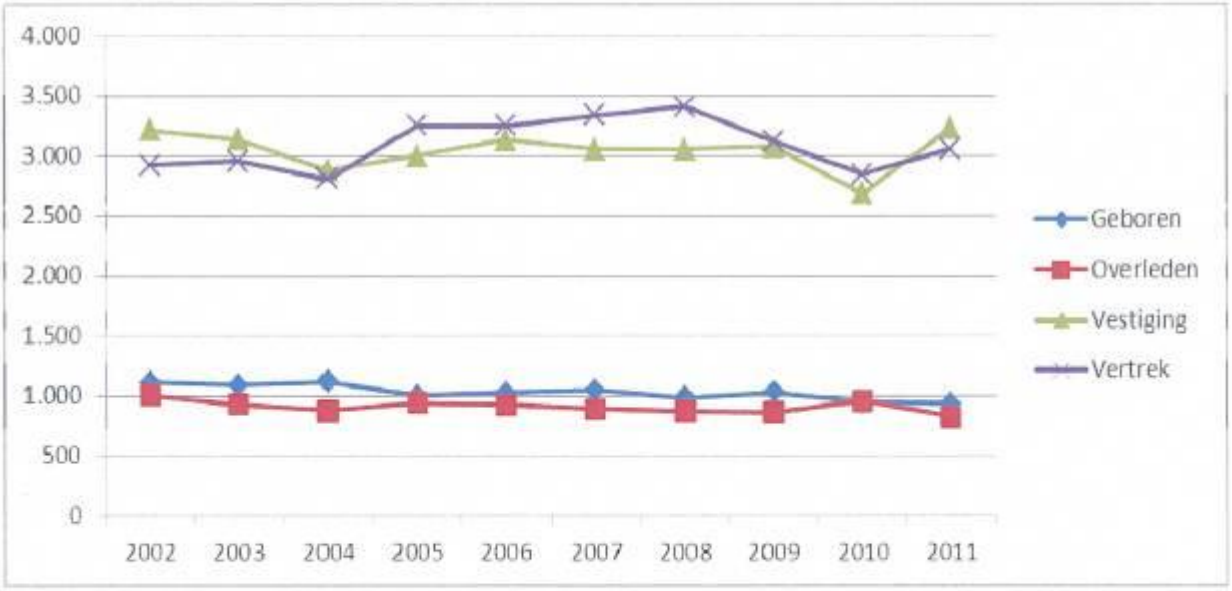

Deelnemers Conferentie 3 september 2013

Instantie / Organisatie
Back2Basic
Aarts Bewindvoering
Wel.Kom Boulevard Hazenkamp / individueel hulpverlener
Buurtbemiddeling
B.O.S. Belangen Organisatie Senioren
Centrum voor Jeugd en Gezin
Coach Gemeente Venlo Afd.Werk, Inkomen en Zorg

MOV groep en ATD Vierde Wereld
Marokkaanse gemeenschap
Aarts Bewindvoering
B.O.S.
Zelfregiecentrum
Stichting Vrouwen in de Bijstand
ATD 4e Wereld
Geïnteresseerde via Resto van Harte
MEE
vrijw. Kapelke Genooi
Geïnteresseerde via Resto van Harte
Wijk Overleg Venlo-Noord
Humanitas
Humanitas district zuid
Past. Coördinator Jongerenkerk
Emmaus Feniks
Stichting Noemida
Venlo Lokaal
Lid werkgroep Aandachtscentrum
GGD
PvdA raadslid
AHD
Back2Basic
Gemeente Venlo afd. Schuld- en hulpverlening (WIZ)
Familieparochie
Mensana
Bestuur stichting ’t Groenewold

Bestuurslid De Pijler
SchuldHulpMaatje Venlo
MOV groep en ATD Vierde Wereld
Restomanager Resto VanHarte Venlo
Coach Gemeente Venlo Afd.Werk, Inkomen en Zorg
Hoofd Expertisecentrum Kracht gericht soc. Werk-coörd. Bind-Kracht

PvdA
Aarts Bewindvoering/Stichting Iris
Emplooi
Zorgadvies en regelhulp
Emplooi
SOB Venlo, stichting voor senioren
stagiaire P. van Beek

Peel en Maas
Centrum voor Jeugd en Gezin
Emplooi
Bewindvoerder
Consulent Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds gem.Venlo
WAO-WIA Spreekuurgroep Venlo
Zonnebloem
Nabben Bewindvoering
Emmaus Feniks
B.O.S
Zonnebloem
B.O.S

Jongerenkerk / Vincentiusvereniging
Wijk Overleg Venlo-Noord en Kerkbestuur H. Michaelparochie
Humanitas
Mensana
Wel.Kom
ATD 4e Wereld
Proteion Thuiszorg en PvdA raadslid
Vrouwenhuis
voorzitter CR
Cliëntenraad
Adviesraad WZI Gemeente Peel en Maas
ATD 4e Wereld
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
Wethouder Peel en Maas
Centrum voor Jeugd en Gezin
Zonnebloem
Plangroep
Resto van Harte
Stichting de Pijler

Plangroep
Proteion
Zelfregiecentrum
Gemeente Venlo WIZ
Vrouwengilde Limburg

Coördinator stichting 't Groenewold
Tientjesproject
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
B.O.S
FNV
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
PvdA
Humanitas
FNV
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
CDA
Moedercentrum Roermond
Back2Basic
B.O.S.
AHD/Kledingkbank/Voedselbank

SchuldHulpMaatje Venlo
ATD 4e Wereld
Gemeente Venlo WIZ
Nabben Bewindvoering
Geïnteresseerde via Resto van Harte

Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
St. de Vonk Tilburg
SchuldHulpMaatje Venlo
Cliëntenraad
Magazine Alles Palletie

Gemeente Venlo WIZ
em. Pastoor
Geïnteresseerde via Resto van Harte
AHD
VVD raadslid
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
Opbouwwerker Wel.Kom, stadsdeel West
Cliëntenraad
startende ondernemer
Back2Basic
Geïnteresseerde via Resto van Harte
Buro Bewindvoering en Schuldbemiddeling bv
exp. Consuminderen Maastricht
Fractie ondersteuner Venlo-Lokaal
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
Back2Basic
WAO-WIA Spreekuurgroep Venlo
Jongerenkerk / Solidariteitsmaaltijd
Gemeente Venlo WIZ

Wethouder gemeente Venlo
Back2Basic
Cliëntenraad
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ
Zonnebloem
MEE
Coach Gemeente Venlo Afd.WIZ

Leger des Heils
geïnteresseerde
Coördinator SchuldHulpMaatjes project Venlo
Jongerenkerk
Daklozenmaaltijd JK
Zelfregiecentrum
Gemeente Venlo WIZ
Straatcoach
Beleidsmedew. Dienst Kerk & Samenleving
Humanitas
geïnteresseerde
geïnteresseerde
Arbeidsongeschiktenplatform
Bestuurslid regio Platform GGZ-zorgvragers Nrd-en Midden-Limburg
consultatieverpleegkundige bij Proteion thuiszorg
geïnteresseerde
geïnteresseerde
Senior team Wijk Gemeente Venlo Afd. WIZ
Spoor voor zorgservice + Exodus
BOSS
Tientjesproject
Wel.Kom Boulevard Hazenkamp individueel hulpverlener
Mensana, Begeleider Venlo, team Noord-Oost
MEE

De werkgroep 'Bindkracht' bestaat uit:

- *ATD - 4e Wereld Beweging (Dhr. Hay Doensen)*
- *Vluchtelingenwerk (Mevr. Lilo Stark)*
- *CR-WIZ (Mevr. El Odenhoven)*
- *Stichting de Pijler (Dhr. Frank de Klaver)*
- *Partij v.d. Arbeid (Mevr. Bep Holla)*
- *Proteion Thuiszorg (Mevr. Bep Holla)*
- *Marokkaanse Gemeenschap (Dhr. Abdu Balguid)*
- *Stichting Jongerenkerk Venlo / Dekenale MOV-groepen (Dhr. Hub v.d. Bosch)*
- *Gemeente Venlo/WIZ (Mevr. Evelien Vogels)*
- *Stichting Vrouwen in de Bijstand (Dhr. Pieter Beerens)*
- *Stichting 't Groenewold (Dhr. Piet Linders)*

p/a Begijnengang 17
5911 JL Venlo / 077-3546689 / best bereikbaar op: di-vr 9.00 – 13.30 uur
email: st.groenewold@home.nl